

Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἡ Θεσσαλονίκη ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Θέρμαι. Ὄταν ἡ Μακεδονικὴ δυναστεία ἤρξατο νὰ κατακτᾷ πάσας τὰς ἑλληνίδας χώρας, ἡ πόλις αὕτη ἔλαβε τὸ νέον αὐτῆς ὄνομα Θεσσαλονίκη, κατὰ τὸ ὄνομα ἀδελφῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, ἧς ὁ συζυγὸς ἀνωκοδήμησε καὶ ἐκαλλώπισε τὸν τόπον. Πρὸ τῆς Θεμελιώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἦτο δυνάμει ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰλλυρίας, ὡς καὶ τῆς Μακεδονίας. Ἦτο μεγάλη πόλις, καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου μέχρι σήμερον, ὑπῆρξεν ἐμπορικὴ τάπη πόλις. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 12,220. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλ. Ἐκκλησίας οἱ Χρονογράφοι λαλοῦσι περὶ αὐτῆς ὡς τῆς «Ὁρθοδόξου Πόλεως.»

περικειμένας κατακτῆσαι, ἡ Νέα Ἀμστερδάμη μετονομάσθη Νέα Ἰόρκη, ἔχουσα ἐν ἔτει μὲν 1697 πληθυσμὸν 4.302 ψυχῶν ἐν δὲ τῷ 1784 ἔτει 23,714 καὶ νῦν 700,000. Κειμένη ἐπὶ πλωτοῦ ποταμοῦ 150 μίλια ἀπὸ τῆς θάλασσης, καὶ ἔχουσα λιμένα ἀσφαλῆ ἐν ᾧ πᾶν πλοῖον δύναται ἀσφαλῶς νὰ ἀγκυροβολήσῃ, οὕτως εἰπεῖν, ἡ κλεῖς τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Ἡ ταχεῖα αὐτῆς πρόοδος ἤρξατο ἰδίως ἀπ' οὗτου ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος. «Ἰστέ τα γιγαντικὰ βήματα ἐν τε τῇ ἐπιδόσει καὶ ταῖς ἐπιχειρήσεσιν αὐτῆς ἐγένοντο ἐν διαστήματι 30 μόνον ἐτῶν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη γραμμὴ ἐμπορικῆς ναυτιλίας ἰδρύθη μεταξὺ Λιβερπούλῃς καὶ Νέας Ἰόρκης ταύτης δὲ ἐπιτυχούσης, ταχέως παρόμοιοι γραμμαι ἰδρύθησαν καὶ ἐς ἀπασῶν τῶν Ἀτλαντικῶν πόλεων.

Ἡ Θεσσαλονίκη.

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ἡ ἀνύψωσις καὶ πρόοδος τῆς ἐμπορικῆς μητροπόλεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν δύναται νὰ συμπεριληφθῇ μεταξὺ τῶν θαυμάτων τῆς νέας ἱστορίας. Τὸ μέρος τοῦτο τῶν Ἀμερικανικῶν ἀκτῶν, τὸ περιλαμβάνον τὴν πόλιν τῆς Νέας Ἰόρκης, ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Σεβαστιανοῦ Καθότου ἐν ἔτει 1497. ἀποσταλέντος παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἑρρίκου Ζ'. Ὁ Ἑρρίκος Οὐδσων ἀνέπλευσε τὸν ποταμὸν, τὸν φέροντα τὸ ἐαυτοῦ ὄνομα, καὶ ἐκτίσεν οἰκίας τινὰς ἐπὶ τῶν παρακειμένων ἀκτῶν ἐν ἔτει 1620, καλέσας ἅπασαν τὴν πέριξ χώραν Νέα Κάτω Χώρα· οἰκίας δὲ πόλιν καὶ ἐπὶ τῆς νήσου, ἣν οἱ Ἰνδοὶ ὠνόμαζον Μαχθαντάνην, ἀπεκάλεσεν αὐτὴν Νέαν Ἀμστερδάμη.

Ὅτε δὲ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Κάρολος Β' παρέσχε τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰακώβῳ, Δουκὶ τῆς Ἰόρκης, τὴν Μαχθὰν νήσον, τὸν Οὐδσόνιον ποταμὸν καὶ ἄλλας

Πρότερον ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων ὡς ἀδύνατος ὁ τῶν ἀτμοπλοίων πλοῦς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1819 καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1838 ἡ τόλμη ὑπερέβη τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἤδη ἀτμόπλοια συνεχῶς πλέουσιν εἰς Ἀμερικὴν ἐξ ἀπασῶν τῶν ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ πόλεων. Τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1819 ἐκ Σαβαννάης ἀναχωρήσαν ἀτμόπλοιον ἐξήλασεν ἀσφαλῶς εἰς Λιβερπούλῃν, ὁμοίως καὶ τὸ δευτέρον ἐν ἔτει 1833, «ὁ βασιλικὸς Γαλλιέλμος», ἀπαπλεύσαν ἐκ Κουεβέκης, ἀγκυροβόλησε σὺν ἐν τῷ λιμένι τοῦ Λονδίνου. Ἀλλὰ τὰ ταξείδια ταῦτα δὲν ἠδύναντο νὰ πείσωσιν ἐτι τοὺς ἐπιστήμονας, μέχρις οὗ ἡ ἐκ Νέας Ἰόρκης εἰς Λιβερπούλῃν ἀριεὶς τοῦ ἀτμοπλοίου «ὁ Μέγας Δυτικὸς» ἐν ἔτει 1838, ἔλυσε τὸ δυσχερὲς τῇ ναυτιλίᾳ πρόβλημα· καὶ ἐκτοτε ἡ Νέα Ἰόρκη, συνδεδεμένη διὰ σιδηροδρόμων καὶ τηλεγράφων μετὰ τῶν κυριωτέρων ἐπαρχιῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, κατέστη ὁ λιμὴν, ἐνθα συσσωρεύονται καὶ

διανέμονται τὰ προϋόντα τοῦ Παλαιοῦ καὶ Νέου Κόσμου.

Αἱ ἐκκλησίαι, τὰ θέατρα, καὶ ἰδίως τὰ ξενοδοχεῖα εἰσι μεγαλοπρεπῆ ἐν τῇ μητροπόλει ταύτῃ· ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πολυάριθμα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, καὶ τινες λαμπραὶ βιβλιοθήκαι, ἐξ ὧν διακρίνεται ἡ Ἀττόρειος Βιβλιοθήκη, δι' ἣν ἐδαπανήθησαν 400,000 τάληρα.

ΣΙΡ ΚΑΡΟΛΟΣ ΝΑΠΙΕΡ

Ὀλίγοι ἐναπολείπονται ἐτι ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκ τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐγεννήθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας.

Ὁ ἐνδοξος οὗτος ἀνὴρ ἐγεννήθη τῇ 6ῃ Μαρτίου 1786 ἐν Μερτσεϊστάουνχάλλ τῆς ἐπαρχίας Στρίλγ-γης, καὶ κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς ἐφευρετοῦ τῶν λογαριθμῶν. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν δευτερότοκος υἱὸς φραγκίσκου, τοῦ πέμπτου λόρδου Ναπιέρ, καὶ ὁ Κάρολος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν τρεῖς καὶ δεκαετῆς τὴν ἡλικίαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀθανάτου Νέλσωνος· ἀλλὰ δὲν ἔσχε τὴν τύχην νὰ λάβῃ μέρος εἰς οὐδεμίαν τῶν μεγάλων ναυμαχιῶν, τῶν γενομένων κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος. Διεκρίθη ὅμως τὰ μέγιστα εἰς διαφόρους κατ' ἀπομεμονωμένων πλοίων τοῦ ἐχθροῦ ναυμαχίας, καὶ εἰς τὴν κατὰ τῶν νήσων τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν προσβολὴν, καὶ ἔκτοτε ἀπέκτησε τὸ ὄνομα τοῦ ἀτρομήτου ναύτου. Μετὰ τινα δὲ χρόνον ἐβόηθησε τὸν Σιρ Ἀλέξανδρον Κόχραν (θεῖον τοῦ μακαρίτου φιλέλληνος λόρδου Κόχραν) εἰς τὴν καταδιώξιν τριῶν Γαλλικῶν πλοίων τῆς γραμμῆς, καὶ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, φέροντος 74 πυροβόλα. Κατεπίσσε δὲ τοσοῦτον τὸν ἐχθρόν, καὶ ἐπροξένησεν αὐτῷ τοσαύτην βλάβην, ὥστε ὁ Ναύαρχος διώρισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅμα πλοίαρχον. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν διεύθυνε τὸ πλοῖον «ὁ Τάμεσις», μετὰ ταῦτα δὲ ἐγένετο πλοίαρχος τοῦ πλοίου «ὁ Εὐρύαλος».

Ἐν τῇ διεύθυνσει δ' ἀμφοτέρων τῶν πλοίων τούτων ἐξετέλεσεν ὄντως ἔργα ἐξαισία, νῦν μὲν κατασιγαζὼν ἐχθρικὰς κανονοστοιχίας, νῦν δὲ ἀποσιθίζων στρατοὺς, καὶ ὅτε μὲν αἰχμαλωτεύων ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ ὀλοκλήρους στόλους πολεμικῶν λέμβων, ὅτε δὲ ἀπωθὼν εἰς τὴν ξηρὰν τὰ πλοῖα, ἅτινα δὲν ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ. Ἀλλ' ἅμα ἐπῆλθεν ἡ εἰρήνη ὁ Κάρολος, ὡς πολλοὶ τῶν γενναίων τῆς Ἀγγλίας πλοίαρχων, κατεδικάσθη εἰς ἀργίαν, καὶ μόλις μετὰ 14 ἐτῶν διαθεσιμότητα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Γαλατείᾳ, ἐπὶ τῆς Πορτογαλλικῆς παραλίας, καὶ ὑπερασπίσθη τὸν βασιλέα τῆς Πορτογαλλίας Δὸν Πέτρον κατὰ τοῦ Δὸν Μιγουέλλου. Ἡ ὑπεράσπισις αὕτη συνεκίνησε τὸ κοινὸν τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ταχέως ἐπέμψθη στόλοις ἐκ τοῦ Ταμέσεως ὑπὸ τὴν ὁδήγίαν τοῦ πλοίαρχου Σαρτορίου, ὅπως ὑπερασπισθῇ τὸν Δὸν Πέτρον. Κατὰ τύχην ὅμως ἡ διοίκησις τοῦ στόλου τούτου περιῆλθεν εἰς τὸν πλοίαρχον τότε ὄντα Κάραλον Λαπιέρ, ὅστις κατεναυμάχησε καὶ κατέ-

στρεψε τὰ πλοῖα τοῦ Δὸν Μιγουέλλου τῇ 3ῃ Ἰουλίου 1833.

Διὰ τὸ κατόρθωμα δὲ τοῦτο ἐτιμήθη μὲ τὸν τίτλον αὐτοκόμης τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Ἀγίου Βικεντίου, καὶ διωρίσθη ἀρχιναύαρχος τοῦ Πορτογαλλικοῦ στόλου. Ἀλλὰ δυσαρεστηθεὶς βραδύτερον ἐκ τῆς Πορτογαλλικῆς Κυβερνήσεως, παρητήθη τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν, ἐνθα ἐν ἔτει 1839 διωρίσθη ὑποναύαρχος τοῦ ἐν τῇ Μεσογείᾳ Ἀγγλικοῦ στόλου ὑπὸ τὸν Σιρ Ροβέρτον Στόπορδ, καὶ ἦν τὸ ἐξέχον πρόσωπον ἐν τῇ προσβολῇ τῆς Σιδῶνος, ἐν τῇ κατατροπῶσει τοῦ Ἰσραήμ πασᾶ εἰς τὰ ὄρη τῆς Βηρυτοῦ, καὶ τὸ ἐνδοξότερον πάντων, ἐν τῇ ἀλώσει τῆς Πτολεμαίδος, ἥτις θεωρεῖται ὡς μέγα στρατιωτικὸν ἔργον δὲ καὶ πολιτικὸν γεγονός.

Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν διωρίσθη ναύαρχος τοῦ ἐν τῷ Ἀγγλικῷ πορθμῷ στόλου, ὅτε ὑπέδειξε τὰς εἰς τὸ ναυτικὸν γινόμενας καταχρήσεις, καὶ ὑπέβαλε τὰς ὠφελίμους ἐκεῖνας ἀναμορφώσεις, ὧν πολλὰς ἔσχε τὴν τύχην νὰ ἰδῇ πραγματοποιουμένας πρὶν ἢ ἀποθάνῃ.

Ὅτε δὲ ἐξεράγη ὁ Ῥωσικὸς πόλεμος, διωρίσθη ναύαρχος τοῦ ἐν τῇ Βαλτικῇ Ἀγγλικοῦ στόλου, καὶ ἐξετέλεσε τὰ θαυμαστά ἐκεῖνα ἔργα, ἅτινα κατηριθμήσαν αὐτὸν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν· ἠνάγκασε 30 Ῥωσικὰ πλοῖα, συνιστῶντα τὸν τρομερὸν τῶν Ῥώσων στόλον, νὰ καταβυθισθῶσιν ὡς ποντικὸι εἰς τὰς τρύπας των, ἐκυρίευσεν τὸ Βομαρσοῦδ, ἀνετίναξεν εἰς τὸν ἀέρα τὸ Χάγγον, διέκοψε τὸ Ῥωσικὸν ἐμπόριον, καὶ ἐν διαστήματι ἐξ μηνῶν ἔθεσεν εἰς διαθεσιμότητα Ῥωσικὸν στρατὸν, συγκείμενον ἐξ 80-90,000 ἀνδρῶν.

Ἐτι δὲ παρέσχε τὰς τοσοῦτον πολυτίμους ἐκθέσεις τὰς ἀφορώσας τὸν πλοῦν τοῦ Κόλπου τῆς Φιλανδίας, προσδιώρισε δηλ. τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ἐκεῖ μεγάλα πλοῖα, καὶ τί δὲν δύναται· τί δύναται νὰ κατορθώσῃ μόνον ἐνεργοῦντα, καὶ τί μετὰ στρατιωτικῶν καὶ πολεμικῶν λέμβων. Παρέλαβε στόλον ἄτακτον καὶ κακῶς διοργανωμένον, καὶ διοργάνωσεν αὐτὸν οὕτως, ὥστε κατέστη τὸ φόβητρον τῶν Ῥώσων ἐν Βαλτικῇ, καὶ ὁ ἀκαταμάχητος στόλος, ἀφ' ὅσους ποτὲ εἶδεν ὁ Ὀκεανός. Ἐκ διενέξεως δὲ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους τοῦ ἐγκατέλιπε τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν. καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ἀγγλίαν, ἐξελέχθη ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐπαρχίας Σαουθούρκ, χρηματίσας καὶ ἐν ἔτει 1841 ἀντιπρόσωπος τῆς Μαρλβόρνς· Ἀπέθανε τὸν Μάρτιον 1860.

Ο ΛΕΩΝ ΤΗΣ ΧΑΙΡΩΝΕΙΑΣ

Ἐκ τινος ἀλληλογραφίας τοῦ Σπυρ. Λάμπρου ἐν τῷ Ἀθηναίῳ τοῦ Λονδίνου ἀποσπῶμεν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ ἐν Χαίρωνεᾳ λέοντος.

«Γενομένων ἀνασκαφῶν ἐν Βοιωτίᾳ κατέστη δῆλον, ὅτι ὁ Λέων ἦτο τεθλαμένος ἐπὶ βάρθρου φαινομένου τέσσαρα μέτρα ἄνω τοῦ ἐδάφους. Ἀπαλλαγὴν ἐκ